

Vergaderjaar 2023–2024

21 501-33

Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie

Nr. 1055

**BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN
EN KONINKRIJKSRELATIES EN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE
ZAKEN EN KLIMAAT**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 januari 2024

Hierbij bieden wij u het verslag aan van de formele Telecomraad van 5 december 2023 in Brussel. Via dit verslag wordt u tevens geïnformeerd over de publicatie van de definitieve tekst van de Dataverordening in het officiële publicatieblad van de Europese Unie.

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
A.C. van Huffelen

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
M.A.M. Adriaansens

Gigabit Infrastructure Act

Algemene oriëntatie

Tijdens de Telecomraad heeft de Raad unaniem een algemene oriëntatie aangenomen over het voorstel voor de verordening gigabit infrastructuur. Volgens het Spaans voorzitterschap ligt er een breed gedragen voorlopig Raadsstandpunt waarin de belangen van lidstaten zijn meegenomen. Het Spaans voorzitterschap benadrukt het belang van de verordening om bij te dragen aan de kostenefficiënte en tijdige uitrol van netwerken met zeer hoge capaciteit¹ en de noodzaak om te beginnen met de onderhandelingen met het Europees Parlement en de Europese Commissie.

Nederland heeft steun uitgesproken voor het standpunt van de Raad en aangegeven tevreden te zijn hoe specifieke clausules zijn verwijderd of geamendeerd na het uiten van zorgen door lidstaten. Nederland heeft het belang van het voorstel benadrukt in het verbeteren van EU-brede toegang tot hoge capaciteitsnetwerken. Nederland heeft de amendering van de procedures en vereisten omtrent de *Single Information Points*, ten behoeve van verdere flexibilisering voor lidstaten, verwelkomd. Daarnaast heeft Nederland het verwijderen van maatregelen omtrent automatische vergunningverlening en Europese uitvoeringshandelingen in het Raadsstandpunt onderstreept. Nederland heeft aangegeven dat deze wijzigingen het voorstel meer proportioneel maken en dat hierdoor de nodige flexibiliteit wordt verschaft aan de lidstaten voor de implementatie.

Een groot aantal lidstaten verwelkomde de amenderingen ten behoeve van de grotere flexibiliteit om rekening te houden met nationale kenmerken, in het bijzonder betreffende de automatische vergunningverlening.

De Commissie heeft aangegeven nog geen standpunt in te nemen ten opzichte van de algemene oriëntatie. De Commissie onderstreepte het belang van een spoedige goedkeuring van het voorstel na onderhandelingen met het Europees Parlement. De Commissie gaf echter wel aan zorgen te hebben over bepaalde bepalingen die zijn geschrapt, zoals de verwijdering van maatregelen omtrent automatische vergunningverlening.

Cyber Solidarity Act

Voortgangsrapportage

Tijdens de Telecomraad heeft de Raad kennisgenomen van de voortgangsrapportage over de Cyber Solidarity Act. Het voorzitterschap gaf aan dat het voorstel is besproken met de lidstaten en dat zij snel een akkoord hoopt te bereiken.

Nederland heeft steun uitgesproken voor de inzet van het Spaans voorzitterschap om de onderhandelingen tot een goed einde te brengen. Nederland heeft aangegeven dat de uitvoerbaarheid van de Cyber Solidarity Act een belangrijk punt is. Nederland heeft aangegeven te willen waken voor de duplicatie van bestaande structuren in EU-verband

¹ Een netwerk met zeer hoge capaciteit is een netwerk voor elektronische communicatie dat ten minste tot aan het distributiepunt bestaat uit glasvezel of een ander netwerk dat soortgelijke prestaties kan bieden, zoals onder omstandigheden ook coaxiale (coax) kabels.

in het cyberdomein. Nederland heeft benadrukt dat de efficiëntie van beleidsprocessen zou moeten verbeteren om solidariteit tussen lidstaten op het gebied van cybersecurity te bewerkstelligen.

Een grote groep lidstaten heeft het voorzitterschap bedankt voor hun inzet en aangegeven nog veel werk te zien in het voorstel voordat een algemene oriëntatie bereikt kan worden. Veel lidstaten benadrukten het belang van het voorstel in de context van geopolitieke spanningen en de behoefte voor EU-samenwerking op cyberveiligheid. Een aantal lidstaten steunde de Nederlandse positie dat duplicatie van bestaande structuren voorkomen moet worden.

De Commissie gaf aan dat gecoördineerd optreden op het gebied van cyber een prioriteit is in het beschermen van de EU. De Commissie benadrukte het belang van Europese solidariteit op cyberveiligheid. De Commissie gaf daarom aan graag snelle voortgang te willen zien op dit dossier.

Technologisch leiderschap en concurrentievermogen met een focus op investeringen in digitale netwerken en infrastructuur

Beleidsdebat

Tijdens de Telecomraad organiseerde het Spaans voorzitterschap een beleidsdebat over de toekomst van de connectiviteitssector, onder het thema van technologisch leiderschap en concurrentievermogen. Tevens ging het beleidsdebat over de weerbaarheid van onderzeese datakabels.

Nederland gaf aan dat het Nederlandse standpunt nog in lijn is met de inbreng in het beleidsdebat over de toekomst van de connectiviteitssector tijdens de informele Telecomraad van 24 en 25 oktober in León. Nederland benadrukte dat de digitale infrastructuur een nauw verweven ecosysteem is dat bestaat uit vele schakels zoals telecomnetwerken, (zee)kabels, datacenters, hosting en internet exchanges en cloudtoegang. Beleid op het gebied van digitale connectiviteit moet daarom holistisch benaderd worden, concurrentie bevorderen en investeringsprikkels voor alle spelers optimaliseren. Nederland heeft benadrukt dat, alvorens nieuw beleid gemaakt kan worden in deze sector, een degelijke probleemanalyse op basis van feiten noodzakelijk is. Daarnaast heeft Nederland benadrukt dat de veiligheid en continuïteit van zeekabels van groot belang is voor de connectiviteit van de EU, en dat de inzet van Nederland zich onder andere richt op verdere EU-samenwerking en het bevorderen van mondiale routediversiteit.

Een groot aantal lidstaten gaf net als Nederland aan eerst een probleem-analyse en een analyse van de mogelijke impact van nieuwe wetgeving te willen, voordat wordt overgegaan op nieuwe wetgeving in de telecom-sector. Een aantal lidstaten benadrukte de noodzaak van een stabiel regelgevend kader om investeerders zekerheid te bieden. Enkele lidstaten spraken de zorg uit dat verdere consolidatie van telecomaانبieders de positie van consumenten onder druk kan zetten. Een kleine groep lidstaten sprak zich uit voor schaalvergroting en consolidatie van Europese spelers, hoewel altijd de rechten van de consument in oog gehouden zouden moeten worden. Veel lidstaten gaven daarnaast aan een gezamenlijke EU-inzet voor het versterken van de weerbaarheid van zeekabels nodig te achten.

De Commissie gaf aan het nodig te vinden om het huidige regelgevend kader tegen het licht te houden. Zij wees hierbij op het gebrek aan investeringen in de sector voor innovatie en uitbreiding van kritieke

infrastructuur. De Commissie gaf aan een voorstander te zijn van verdere consolidatie en schaalvergroting om wereldwijde concurrentie aan te kunnen gaan. Het voorzitterschap gaf daarnaast aan op basis van de discussie ruimte te zien voor een gedeelde aanpak om de weerbaarheid van zeekabels te versterken.

**Diversenpunten lopende wetgevingsonderhandelingen:
AI-verordening, raamwerk voor een Europese digitale identiteit,
Interoperabiliteitsverordening, Cybersecurity Act en de Cyber
Resilience Act**

Het voorzitterschap informeerde de Raad over de onderhandelingen over de AI-verordening (AI Act), het raamwerk voor een Europese digitale identiteit, de Interoperabiliteitsverordening, de Cyber Security Act (CSA) en de Cyber Resilience Act (CRA).

Met betrekking tot de AI Act blikte het voorzitterschap vooruit op de onderhandelingen met het Europees Parlement en de Europese Commissie die daags na de Telecomraad plaats zouden vinden. Het voorzitterschap gaf aan verbodsbepalingen van het gebruik van AI, algemene regulering van foundation models en general purpose AI-systemen, en het toezicht op AI als belangrijkste openstaande punten te zien tijdens de trilogonderhandelingen. Nederland gaf aan het voorzitterschap te steunen en uit te kijken naar een spoedige afhandeling van dit dossier. Enkele lidstaten gaven aan huiverig te zijn voor te veel regulering, wat innovatie zou kunnen verstoren. Een andere groep lidstaten steunde Nederland in het uitspreken van steun voor het voorzitterschap.

Uiteindelijk is op 8 december 2023 een voorlopig politiek akkoord over de AI Act bereikt tussen de Raad, het Europees Parlement en de Europese Commissie. Het politieke akkoord² lijkt op hoofdlijnen goed aan te sluiten bij de inzet van Nederland. De tekst van het akkoord is nog niet beschikbaar waardoor het nog niet mogelijk is een gedegen inhoudelijke appreciatie te geven. Op dit moment vindt technische uitwerking plaats tussen de EU-instellingen zonder betrokkenheid van de lidstaten. De finale wetstekst wordt uiterlijk begin februari 2024 verwacht en wordt dan ter goedkeuring voorgelegd aan de EU-lidstaten en het voltallige Europees Parlement. De verordening treedt in werking na officiële publicatie later in 2024. Voor de implementatie van de verordening in Nederland worden de eerste stappen gezet.

Met betrekking tot de onderhandelingen over het raamwerk voor een Europese digitale identiteit gaf het voorzitterschap aan dat deze zijn afgerond. De Commissie sprak zich positief uit over het akkoord en een enkele lidstaat benadrukte het belang van een snelle implementatie.

Over de Interoperabiliteitsverordening gaf het voorzitterschap aan naar verwachting minder dan een maand nodig te zullen hebben om een akkoord te bereiken tussen de Raad, het Europees Parlement en de Commissie.

Het voorzitterschap gaf aan dat alle pijnpunten met betrekking tot de amendering van de CSA besproken te hebben tijdens de trilogonderhandelingen. Het doel is om zo snel mogelijk een volgende onderhandelingsronde plaats te laten vinden. Nederland heeft aangegeven zorgen te hebben bij de impact van mogelijke soevereiniteitsvereisten onder het

² Verordening artificiële intelligentie: Raad en Parlement bereiken akkoord over allereerste regels voor AI ter wereld – Consilium (europa.eu)

EU-certificeringsschema voor clouddiensten (EUCS) op het Nederlandse en Europese bedrijfsleven, die momenteel als uitvoeringshandeling wordt uitgewerkt onder de CSA. Nederland gaf aan dat dergelijke soevereiniteitseisen mogelijk negatieve consequenties kunnen hebben voor de concurrentie tussen lidstaten onderling en de toegang tot de Europese markt voor clouddiensten kan bemoeilijken. Meerdere lidstaten steunden deze zorgen van Nederland.

Het voorzitterschap gaf aan dat een voorlopig politiek akkoord is bereikt met het Europees Parlement omtrent de CRA. Dit voorlopig akkoord is vervolgens in diverse technische triloogbesprekingen verder uitgewerkt. Op 20 december zijn de lidstaten in Coreper akkoord gegaan met de uitgewerkte tekst van de CRA. Nederland heeft een actieve bijdrage geleverd aan de totstandkoming van deze Europese verordening, die voorschrijft dat digitale producten die op de interne markt worden gebracht digitaal veilig moeten zijn. De uiteindelijk overeengekomen teksten sluiten goed aan bij de inzet van Nederland, waarover uw Kamer op 14 juli 2023 is geïnformeerd (Kamerstuk 22 112, nr. 3734). Fabrikanten worden verplicht om gedurende de «ondersteuningstermijn» zorg te dragen voor de cybersecurity van het digitale product, bijvoorbeeld door gratis veiligheidsupdates te verstrekken zodra nieuwe kwetsbaarheden worden ontdekt. Conform de inzet van Nederland geldt deze ondersteuningstermijn voor de gehele periode dat een product naar verwachting in gebruik zal zijn, waarbij wordt uitgegaan van de redelijke verwachtingen van gebruikers over deze gebruiksduur. Daarnaast heeft de Nederlandse inzet voor een helder toepassingsbereik op open-source software (OSS) geleid tot een duidelijke uitwerking in de definitieve teksten. Ook is Nederland tevreden met de overeengekomen inrichting van de meldplicht voor fabrikanten bij actief misbruikte kwetsbaarheden en incidenten, en de waarborgen daarin voor effectiviteit en veiligheid bij de praktische uitwerking van dit meldsysteem. Tot slot zijn ook de voor Nederland belangrijke punten van conformiteitstoetsing door derde partijen, voldoende implementatietijd en de ondersteuning van kleine en microbedrijven naar de volle tevredenheid in de CRA geregeld. Het kabinet ziet de CRA als essentiële wetgeving om de digitale veiligheid van toeleveringsketens te verbeteren, en de digitale weerbaarheid van burgers en bedrijven te versterken. Nederland heeft dan ook ingestemd.

Diversenpunt activiteiten en evenementen op het digitale domein gehouden tijdens het Spaans voorzitterschap

Het voorzitterschap heeft een overzicht gegeven van activiteiten en evenement op het digitale domein dit zij hebben georganiseerd. Hierin gaf het voorzitterschap aandacht aan de Léon verklaring omtrent Neurotechnologie, digitale partnerschappen met landen in Latijns-Amerika, en de verklaring omtrent kwantumtechnologie. In deze verklaring wordt opgeroepen de samenwerking tussen lidstaten en de Europese Commissie bij de ontwikkeling van kwantumtechnologie-ecosystemen te versterken.

Diversenpunt internationale initiatieven op het digitale veld

De Commissie heeft een opsomming gegeven van internationale initiatieven op het digitale veld die zij ondernomen heeft. De Commissie besteedde aandacht aan de *Trade and Technology Councils* (TTC) die zijn opgezet met de Verenigde Staten, Japan en India. Ook zijn er digitale partnerschappen opgezet met Singapore, Zuid-Korea en Canada. De Commissie heeft aangegeven ook bilaterale dialogen opgestart te hebben met enkele Zuid-Amerikaanse landen.

Diversenpunt European Data Gateways

De Commissie heeft aangegeven bezig te zijn met de weerbaarheid van zee kabels. De Commissie heeft de Raad geïnformeerd over een onderzoek naar het in kaart brengen van de onderzeese kritieke infrastructuur om kritieke connecties te identificeren. De Commissie wil de lidstaten en bondgenoten faciliteren in het beschermen en aanleggen van zee kabels.

Diversenpunt ITU Wereldradiocommunicatie conferentie 2023

De Commissie heeft de lidstaten opgeroepen om zich op deze conferentie die plaatsvindt in de Verenigde Arabische Emiraten te verenigen en met één mond te spreken.

Diversenpunt voorzittersprogramma januari – juni 2024

De Belgische delegatie heeft een presentatie gehouden over haar prioriteiten en doelstellingen voor het voorzitterschap van de Raad in januari – juni 2024. Het voorzitterschap zal zich inzetten voor het afronden en uitwerken van de wetgevingsonderhandelingen omtrent de AI Act, de Gigabit Infrastructure Act en de Cyber Solidarity Act. Ook zal het voorzitterschap de gedachtewisseling over de toekomst van de telecomsector voortzetten. Het voorzitterschap heeft daarnaast aangegeven Raadsconclusies te willen aannemen over de toekomst van digitaal beleid en de toekomst van cyberbeleid.

Publicatie definitieve tekst Dataverordening

Op 22 december is de definitieve tekst van de Dataverordening gepubliceerd in het officiële publicatieblad van de EU. De Dataverordening heeft als doel om het gebruik van data te bevorderen, burgers en bedrijven meer controle over hun data te geven en te zorgen dat de waarde uit data gelijkwaardiger wordt verdeeld over de partijen die deelnemen aan de data-economie. Hiervoor worden onder andere regels voor IoT-apparaten en clouddiensten vastgelegd. Het kabinet heeft uw Kamer eerder over de voortgang van de onderhandelingen en de inhoud van het, toen nog aanstaande, akkoord geïnformeerd in een aparte brief in maart 2023³ en in de geannoteerde agenda van de formele Telecomraad van 2 juni 2023⁴.

Nu de verordening is gepubliceerd kan het kabinet aan de slag met de implementatie van deze verordening. Hiervoor zal een uitvoeringswet worden opgesteld, deze zal naar verwachting eind 2024 naar de Kamer worden gestuurd. De verordening zal in september 2025 van toepassing worden.

³ Kamerstuk 21 501-33, nr. 1008

⁴ Kamerstuk 21 501-33, nr. 1024